

A HTMT HÍREI**A Magyar Tudomány legfrissebb száma**

A lapszám írásai között kiemelt helyet kap az Akadémia bicentenáriuma, valamint a 150 éve elhunyt Toldy Ferenc életművét bemutató tematikus összeállítás. A tanulmányok a tudomány és a társadalom aktuális kérdései mellett több tudománytörténeti témát is feldolgoznak. [...] A Könyvszemle rovatban két, az Akadémia kétszáz éves történetéhez kapcsolódó kötet ismertetése is olvasható: Bodnár-Király Tibor A Magyar Tudományos Akadémia elnökei és főtítkárai című, Szilágyi Adrienn szerkesztésében megjelent kötetéről ír, míg Borbély Anna Tolcsvai Nagy Gábor szerkesztésében megjelent Az élő Akadémia kétszáz éve – A nyelvtudomány és az MTA című munkát ismerteti... Forrás: Akjournals.com: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Álmodok szalmája? Közelítés Balázs Ferenc világához

Az Erdélyi Fiatalok írócsoport és 1932-től a marosvécsi Helikoni Találkozók résztvevője, Balázs Ferenc íásaiból olvastak fel a THÉ-Trupp Egyetemi Irodalmi Színpad tagjai a 17. Kolozsvári Magyar Napokon az EME Jókai u. 2/4 sz. alatti székházában. A székely származású szerző külföldi tanulmányutak után a két világháború közötti, az erdélyi magyarság számára igen nehéz időben kezdett Székelykeresztúron unitárius kollégiumi nevelőként, külföldi útja után pedig Mészkon lelkészként tevékenykedni... Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#)

Emlékezés és kötetbemutató Somai József közgazdász emlékére

Emlékezésen és könyvbemutatón idézték fel Somai József közgazdász emlékét a 17. Kolozsvári Magyar Napok keretében szombat délelőtt az Erdélyi Múzeum-Egyesület székházában. Az Erdélyi magyar gazdasági gondolkodás IV. kötetét és a sorozat előző kiadásait Bodó Barna egyetemi oktató, a kötet gondozója és Ciotlăuș Pál közgazdász mutatta be. A Somai József közgazdász születésének 95. évfordulója alkalmából szervezett emlékezés meghívottjai Szenkovics Dezső, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának dékánja és Laczkó Vass Róbert színművész voltak... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)
[teljes cikk 2 >](#)

A SZMAT felhívása monográfia kiadására

A SZMAT monográfiatorozatának célja, hogy a szlovákiai magyar tudományosság eredményei a tudományos közösség számára széles körben elérhetővé váljanak. A monográfiatorozatban való megjelentetésre SZMAT-tagok pályázhatnak. A pályázati adatlap és a kézirat benyújtásának határideje: 2026. szeptember 30... Forrás SzMAT.sk: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK**Iskolaügy: Hazafias nevelés, iskolai hiányzások**

A minisztérium pontosította, hogy a jogszabályban javasolt változtatások az A szellemi kulturális örökség védelme és fejlesztése, valamint A gyermekek és fiatalok hazafias és nemzeti tudatának támogatása és fejlesztése elnevezésű programokon belül létrehozott új alprogramokra, valamint a gyakorlati tapasztalatokra reagálnak. [...] A munkaügyi minisztérium szigorúbb szabályokkal lépne fel az iskolakerülés ellen: tartós hiányzás esetén előbb az önkormányzat kapná a családi pótlékot, később pedig a támogatás folyósítását is felfüggeszthetnék... Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Podcast: A szláv korridorról és a pozsonyi hídfő történetéről szól a Bagoly mondja új adása

A Pozsonytól az Adriáig húzódó szláv korridor terve, illetve Ligetfalunak és a pozsonyi hídfőnek 1919-ben, illetve 1947-ben Csehszlovákiához történő hozzácsatolása sok szempontból összefüggő történetek. Arról, hogy milyen tervek ismertek ezekkel a területekkel kapcsolatban és végül mi valósult meg ezekből, Popély Árpád, a Fórum Intézet munkatársa beszélt Nagy Ildikó mikrofonja előtt. [...] Popély Árpád történész, a Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos munkatársa, a komáromi Selye János Egyetem történelem tanszékének docense, az MTA külső köztestületének tagja... Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: A cseheknek a mohácsi csatában játszott szerepéről és a csatához való viszonyáról szól Bagoly mondja

Mi magyarok hajlamosak vagyunk elfeledkezni róla, hogy a mohácsi síkon életét vesztő magyar uralkodó, II. (Jagelló) Lajos egyben cseh király is volt, és így a csehek közvetlenül is érintettek volna a csatában. [...] Rádásul a csatában mintegy 5 ezer cseh katona is részt vehetett (bár nem mindenki ért oda időben), ami tovább erősíti azt a vélekedést, hogy Mohács nem csupán magyar ügy, de

a régió egészének tragédiája volt. A Bagoly mondja podcastban a fiatal kutató, Tuček Viktor beszél a csehek és a mohácsi csata kapcsolatáról... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Megszűnik a magyar iskola Jánosiban

A Rimaszombathoz közeli Jánosiban működő magyar tanítási nyelvű alapiskola 2026. augusztus 31-én fejezi be működését. [...] Az iskola megszüntetésének közvetlen oka a tanulók számának hosszú ideje tartó csökkenése. A megszüntetésre vonatkozó javaslatot Tóth Mónika igazgatónő és az iskolatanács terjesztette elő. Az elmúlt tanévben 17 gyermek járt az iskolába... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Történelmi kincsek a víz alól

Sorra kerülnek elő a különböző leletek folyóinkból. [...] Szlovákiai régészek dokumentálják annak a hídnak a maradványait – 17 facölöpöt –, melyek a Vág folyóból bukkantak elő a rekordalacsony vízállás miatt. Az előzetes megállapítások szerint a híd 200 évvel ezelőtt épülhetett. [...] A szabadságharc idején, az 1849-es április 26-án lezajlott első komáromi csatában komoly szerepet játszott a két építmény. [...] Egy második világháborús betonhajó roncsa, amely közvetlenül a Vág torkolatánál, a 0. folyami kilométert jelző táblánál van. [...] A férfi nem messze a parttól egy kardot talált. A szakértők előzetesen a bronzkorba sorolták a tárgyat... Forrás: Deltakn.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Videók: Ilyen volt a 2025/2026-os évad a kassai Thália Színházban

Vendégeink a Thália Színház igazgatója, Czajlik József, valamint a színház dramaturgja, Forgács Miklós, akik mesélnek az évad három meghatározó bemutatójáról: a Márai Sándor művei ihlette Box Humana, avagy Mi van veled, Sándor? című előadásról, az Almodóvar filmje alapján készült látványos zenés darabról, a Nők az idegösszeomlás szélén című musicalről, valamint a világsikerű regényből színpadra állított A kutya különös esete az éjszakában című produkcióról... Forrás: Amikassa.sk: [teljes cikk >](#)

Publicisztika: Szlovák fiatalokat kérdeztünk arról, hogy mit gondolnak a magyarokról

A magyarok és a szlovákok történelme szorosan összefonódik. Több évszázadon keresztül éltek békésen egy szomszédságban, harcoltak egy oldalon csatákban, hatással voltak egymás nyelvére. De vajon tovább élnek-e a szlovák fiatalok között is? Ők hogyan látják az itteni magyarokat és a többi kisebbséget? A globalizáció világában cipelik-e még az ősük sérelmeit, vagy más szemmel nézik a szlovák–magyar kapcsolatot? Szlovák fiatalokkal beszélgettünk... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Liszka József és Simon Attila Kallós Zoltán Külhoni Magyarságért Díjat kapott

Két felvidéki magyar tudóst, és Simon Attila történészt, az MTA külső tagját és Liszka József néprajzkutatót, az MTA külső köztestületének tagját is Kallós Zoltán Külhoni Magyarságért Díjjal tüntettek ki augusztus 20-a, az államalapítás ünnepe alkalmából. Az elismeréseket augusztus 19-én adták át Budapesten. [...] Simon Attila kutatásainak középpontjában elsősorban a szlovákiai magyarság 20. századi története áll, ezen belül kiemelten foglalkozik a két világháború közötti időszakokkal, a csehszlovákiai magyar politikával és a kisebbségi közösség történetével. Számos monográfia, tanulmány és történelmi ismeretterjesztő munka szerzője, illetve szerkesztője... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Interjú: Horváth Ildikó kapta a Banič szabadalma díjat

A Nagyszombat Megyei Önkormányzat első alkalommal adta át a Banič szabadalma elnevezésű új díjat, amellyel a megyei fenntartású középiskolák leginnovatívabb pedagógusait ismeri el. [...] A szakmai zsűri és a diákok elsősorban azért választották Horváth Ildikót, mert a leendő egészségügyi dolgozók képzésében az elméleti és gyakorlati szakmai tudás mellett nagy hangsúlyt fektet az empátiára, a lelki ellenálló képességre és a mentális egészség támogatására. Egész éven át tartó „Šťastná hodina” – Boldog óra programjával segíti a diákokat. [...] Az empátia nagyon fontos, de egyenes út a kiégés felé. Ezt most, tizenöt év munkával a hátam mögött már ki merem mondani, hogy megvédjem a nővérkollégákat... Forrás: Dunaszerdahelyi.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kitekintő: A Ruszin Kultúra Múzeuma

A ruszin közösség arra szólította fel a döntéshozókat, hogy őrizzék meg és fejlesszék a Szlovák Nemzeti Múzeum Eperjesen működő Ruszin Kultúra Múzeumát, amely az egyetlen országos múzeumi intézmény Szlovákiában, amely a ruszinok kulturális örökségének dokumentálására, megőrzésére és bemutatására szakosodott. [...] A kezdeményezők szerint az aláírásgyűjtés messze túlnőtt a ruszin szervezetek körén. A ruszin közösség elvárja, hogy a kulturális minisztérium és a Szlovák Nemzeti Múzeum figyelembe veszi ezt a széles körű támogatást, amikor az eperjesi Ruszin Kultúra Múzeumának jövőjéről dönt. [...] A múzeum jövőjéről szóló vita azt követően bontakozott ki, hogy felröppentek a hírek az intézmény jelenlegi, eperjesi Masaryk utcai épületének bezárásáról... Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: 50 éves a népcsoporttörvény – elérte a célját?

Az osztrák népcsoporttörvény idén ünnepli 50. évfordulóját – de vajon mennyire szolgálja ma is a kisebbségek érdekeit? Erről beszélget kollégánk, Sebestyén Áron Baumgartner Gerhard burgenlandi magyar származású történésszel, a népcsoportok történetének és jogvédelmének elismert szakértőjével... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Podcast: Méhes Márton – Bizalomépítés kulturális diplomáciával Bécsben

Három éve vezeti ismét a bécsi Collegium Hungaricumot Méhes Márton. Az igazgató 2023-ban tért vissza az intézetbe, ahol korábban, 2010 és 2015 között már dolgozott. A megbízatás harmadik negyedében az elmúlt időszak eredményeiről, a magyar–osztrák kulturális kapcsolatok lehetőségeiről és az intézet jövőbeli feladatairól kérdezi őt Weber Katalin... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Római nyomokra bukkantak Sámfalván

Egy rendkívüli méretű, római kori kerámiagyártó központ nyomaira bukkantak a napokban a Bécsi Egyetem régészei az felsőőri járásban található Sámfalva községben. A most zajló oktatási ásatáson eddig két égetőkemencét, valamint agyaggyerő- és hulladékgödröket tártak fel... [...] A sok selejtes, „hibás égetésű” darab pedig azt mutatja, hogy itt komoly, szervezett termelés folyt, és a gyártás menete is jól rekonstruálható... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Ismertető: Az ÖIUS, a magyar tudomány és kultúra bécsi műhelye a Schwedenplatzon

Az intézet 2010 óta működik Bécsben, és eredeti feladata ma is meghatározza tevékenységét: tudományos igénnyel kutatja az Ausztriában élő magyarság történetét, kultúráját és jelenét. [...] Ehhez társult egy újabb, mára különösen népszerűvé vált program: a kortárs magyar kultúra képviselőivel való személyes találkozás. 2024 őszén indult el a Schwedenplatzi beszélgetések című sorozat. [...] Az 1956-os magyar forradalom hetvenedik évfordulója alkalmából az ÖIUS „1956 elmesélve – kultúrtörténet” címmel rendez konferenciát november 26–27-én a Schwedenplatz 2/9. szám alatt. A kétnapos tanácskozás szervezői Csire Márta és Seidler Andrea, az MTA külső köztestületének tagja, az MTK EB tagja... Forrás: Becsinaplo.at: [teljes cikk >](#)

Lines of Influence – kortárs magyar művészet Bécsben

A nyári időszakban sem áll meg teljesen az élet a bécsi Collegium Hungaricumban. A galériában augusztus végéig látható a Lines of Influence című kortárs képzőművészeti kiállítás, amely a St. Pölten-i bemutatkozás után érkezett Bécsbe. [...] A kiállítás kurátora Iski Kocsis Tibor. Méhes Márton, a Collegium Hungaricum igazgatója szerint a kortárs képzőművészet nem könnyű terület a nemzetközi érvényesülés szempontjából... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Schenk Angyalka, innsbrucki magyar kultúraszervező

Schenk Angyalka 1956-os magyar emigránsok gyermekeként New Yorkban született. Azt vallja, éppen a távolság tanította meg arra, mit jelent magyarnak lenni. „Amerikában lettem magyar”, fogalmaz. Gyermekkorát a New York-i magyar közösségben töltötte: magyar iskolába járt, cserkészkedett, néptáncolt, a hétvégeket a magyar közösségi élet határozta meg. Ma az innsbrucki magyar élet motorja. [...] Schenk Angyalkával az Innsbrucki Magyar Diákotthon és Kultúrcentrumban beszélgettünk, melyet ők csak „Magyarháznak” hívnak... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

20 éves lesz jövőre a welsi magyar könyvtár

A Felső-Ausztriai Hétvégi Magyar Óvoda és Iskola 2000-ben alakult Linzben, a magyar nyelv és kultúra ápolásának szándékával. A könyvtár létrehozásának gondolata 2007-ben merült fel, és hamar széles körű közösségi támogatást kapott, tudtuk meg az intézmény vezetőjétől, koordinátorától, Kladek Antal Mónikától. [...] A több mint ötszáz kötetből álló gyűjtemény 2012-ben az iskolával együtt Welsbe költözött. A Magyar Katolikus Lelkipásztori Központ, a Herrenstraße 2. szám alatti épületében ma képes- és mesekönyvek, népmesék, szépirodalmi, történelmi és vallási művek, valamint magyar és világirodalmi klasszikusok várják az érdeklődőket... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Munkabeszüntetés miatt a tanárok elveszíthetik a licencüket?

A tanári engedély (ismertebb nevén licenc) felfüggesztésének lehetősége a munkabeszüntetés miatt, a szülők kisebb beleszólása az iskola működésébe, valamint az, hogy a diákok elveszítik a csoportokba és klubokba való szabad szerveződéshez való kifejezett jogukat – ezek a szakszervezetek és egyes szervezetek fő kifogásai a közoktatási rendszer alapjairól szóló törvény javasolt

módosításaival kapcsolatban. [...] Az igazgató kénye-kedve szerint elveheti a licencet, ha nincs jó viszonyban a tanárral. Ez értelmetlen” – mondta Mirjana Gašić, a Szerbiai Oktatási Dolgozók Szakszervezeti Uniójának szóvivője a BBC szerbiai kiadásának... Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Nagykikindától a magyar határig szinte egyáltalán nem lesz termés

A szerbiai szárazság és a klímaváltozás idén az egész országban lecsapott a növénytermesztőkre. A búzatermés idén 50 százalékkal marad el a reális hozamtól – nyilatkozta Vukašin Baćina mezőgazdasági termelő a Nova ekonomija lapnak. A napraforgó az átlagos termés mindössze 30 százalékát hozta, kukorica pedig, mint mondja, egyáltalán nem is lesz. [...] Magyarkanizsa községben 70 százalékos termés kiesést mértek a kukoricatermelő gazdák az átlagterméshez viszonyítva. [...] Az egész térségben hasonló a helyzet, máshol sem lesz jobb minőségű az idei termés. [...] Az újonnan kialakult helyzetben, amelyet magas hőmérséklet és hatalmas nedvességhiány kísér, a szemescirok stabil eredményeket hoz, és jó helyettesítője a kukoricának a takarmány-előállításában... Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#) [teljes cikk 5 >](#)

Videó: Kisebbségi önkormányzat vagy sóhivatal?

Nagy érdeklődés övezte a Malter, a Vajdasági Magyar Alternatív Fórum vállaltan provokatív, Kisebbségi önkormányzat vagy sóhivatal? címmel megtartott a Magyar Nemzeti Tanácsról szóló pódiumbeszélgetését az oromi Malomfesztiválon. A vajdasági magyarok kisebbségi önkormányzata csaknem negyed évszázada, 2002-ben jött létre. A beszélgetés kiindulópontját ez adta... Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Krzysztof Włosiuk a magyar és a vajdasági magyar irodalomról beszélgetett Dévity Tamással

Krzysztof Włosiuk lengyel műfordító és a magyar irodalom kutatója évek óta foglalkozik a magyar nyelvvel és kultúrával. Vajdaság iránti érdeklődése egy szegedi látogatást követően kezdődött, majd a vajdasági magyar irodalom és az Új Symposion világa is kutatásai részévé vált. Szakdolgozatában a kisebbségi esszé kérdésével foglalkozott, több vajdasági magyar szerző munkásságát vizsgálva. [...] Úgy tűnik egyébként, hogy Vajdaság jellemzően valami vonzerővel bír a lengyel irodalomkutatók és műfordítók számára. Anna Górecka hatalmas munkát végzett Tolnai Ottó Költő disznósírból című művének lengyelre fordításával, egy műfordítócsoporthoz közösen ültette át lengyel nyelvre Domonkos István Kormányeltörésben című versét, majd... Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

A Munk Artúr kiállítás és programsorozat pedagógiai tanulságáról

A pedagógusok szabadkai nyári akadémiján Vastag Gáspár Hargita múzeumi tanácsos és irodalomtörténész a Munk Artúr kiállítás és pedagógiai programsorozat tapasztalatai alapján osztotta meg gondolatait az irodalomtanítás szerepéről és a modern megközelítésének hatékonyságáról a közönséggel. [...] A válasz a tárgyi narratíva és a multimodalitás. A modern múzeumpedagógia elvei szerint a tárgyak funkciója megváltozott: a puszta passzív szemlélés helyett az aktív élményszerzés eszközeivé váltak... Forrás: Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Angol nyelven is kiadják Danyi Zoltán regényét

Október közepén angol nyelven is megjelenik Danyi Zoltán, vajdasági magyar író Dögeltakarító című regénye. Az interneten található információk alapján a regény angol kiadása The Carcass Remover címmel 2026. október 15-ére van bejelentve. [...] A 2015-ben a Magvető Kiadó gondozásában megjelent regény a délszláv háborúk utóhatásáról, a feldolgozhatatlan emlékekről és a testbe költöző traumáról szóló, nyers, groteszk és rendkívül erős regény. Nem hagyományos háborús történet: maguk a harci események többnyire emlékfoszlányokként jelennek meg, miközben a könyv elsősorban azt vizsgálja, mi történik az emberrel évekkal a fegyverek elhallgatása után... Forrás: Magyarorszo.rs: [teljes cikk >](#)

Kiállítás: Szakrális örökségünk és a zentai Szent István-templom

Egy most záruló UNESCO-projekt keretében a szakemberek részlegesen feltárták az egykori Szent István-templom maradványait, az eredményeket pedig egy látványos kiállításon mutatták be Szent István napján a zentai kis zsinagógában. [...] Raško Ramadanski, régész-kurátor, Óbecsei Városi Múzeum: „A kiállítás címe: A múlt éghetetlen üzenetei. És ez nem ok nélkül van így, hiszen Zenta főterén az elmúlt néhány évszázadban valamilyen módon több mint 10 különböző templom vagy vallási műemlék váltotta egymást... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Állami támogatás a külföldről hazatérők vállalkozásindításra

A Gazdasági Minisztérium a Szerbiai Fejlesztési Alappal együttműködve nyilvános pályázati felhívást tett közzé a Térj haza és alkoss! program keretében nyújtandó vissza nem térítendő támogatásokra. A program célja a Szerbiába hazatérők vállalkozásindításának támogatása. [...] A program feltételei szerint hazatérőnek az a szerb állampolgár számít, aki 2016. január 1-

je óta legalább egy, megszakítás nélkül 24 hónapos vagy annál hosszabb időszakban nem túlnyomórészt Szerbiában tartózkodott...
Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Politikum: Napirenden a támogatáspolitiká

Az alábbi gondolatmenetet címében, fogalomhasználatában, nem utolsósorban célját tekintve Hofer Tamás 1992-ben publikált tanulmánya inspirálta: Arra kívánom ráirányítani a figyelmet, hogy magyar-nagyar relációban a támogatáspolitiká mindenekelőtt olyan szimbolikus cselekvések sorozata, amely sokféle módon fonja körül, burkolja be az anyagi/pénzügyi támogatások gyakorlatát, és ennek eredményeként jóval nagyobb és más jellegű hatása van a támogatott közösségre, mint ami a támogatások anyagi oldalából következne. [...] Az ilyen helyzetekben való gyakori vagy rendszeres részvétel a résztvevő személy identitását formálja, az azonosulási szituációkban való gyakori részvétel szocializációs folyamatá válik. [...] Kollai Istvánt a Társadalmi Kapcsolatokért és Kultúráért Felelős Minisztérium helyettes államtitkárát a forrásátvilágítások valós tétjéről, az online térben dúló kommentháborúkról, az RMDSZ-hez fűződő viszonyról és a Tisza-kormány formálódó nemzetpolitikai stratégiájáról kérdeztük. [...] Mi lesz az Orbán-kormány által felvásárolt határon túli ingatlanokkal?... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Konferencia a mezőgazdasági aszályról és a klímaalkalmazkodásról

A Kézdivásárhelyen az Urbact második helyi találkozóján ismertették CLI-MAAX elnevezésű projekt egyik legfontosabb üzenete az volt, hogy a mezőgazdasági aszályt már nem lehet pusztán időszakos, rendkívüli eseményként kezelni. Olyan összetett kockázatról van szó, amelyre a helyi és regionális mezőgazdasági rendszereknek hosszú távon fel kell készülniük. [...] A Szilveszter Szabolcs alpolgármester, az MTA külső köztestületének tagja által ismertett szakmai anyag célja a Kézdivásárhely térségét érintő klíma- és vészhelyzeti kockázatok feltárása. [...] A konferencián elhangzottak alapján az alkalmazkodás középpontjába a vízgazdálkodás kerül. A mezőgazdasági aszály kockázata annál nagyobb, minél gyengébb az öntözési infrastruktúra, a talaj vízmegtartó képessége és a gazdálkodók alkalmazkodóképessége. [...] Kútúrás, vízhiány és vízmegtartás a klímaváltozás korában témában adott elő Ivácson Endre mérnök-geológus, a kútúrással és hidrogeológiai munkákkal is foglalkozó Geoda Kft. vezetője... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Kerekasztal: Határokon átvívelő megoldásra van szükség a vízgondok megoldására

A 17. Kolozsvári Magyar Napok keretében Kolozsvár magyar főkonzulátusa szervezett kerekasztalt a témában. A magyar és román szakemberek mind egyetértettek abban, hogy a folyók tisztántartásában nagy szerepet játszik a lakosság tájékoztatása és érzékenyítése. [...] Erdélyben is egyre súlyosabb problémát jelent a vízhiány és az aszály. Hajdu Zoltán, a Focus Eco Center ügyvezető elnöke az okok között említette a klímaváltozást és az elhibázott vízszabályozást. „A folyókat már nem tekintjük tájformáló tényezőnek. A talaj, ami a legnagyobb víztartó egység, víz nélkül maradt... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Bemutatták a Diamant Izsó örökségét feltáró kétkötetes kiadványt

A kivételesen sokoldalú gyáriparos, gazdasági gondolkodó, műgyűjtő és mecénás Diamant Izsó alakját idézték meg csütörtökön az EMKE Györkös Mátyás Albert Emlékházban. A 17. Kolozsvári Magyar Napok keretében megtartott könyvbemutatón a Polis Könyvkiadó gondozásában megjelent Diamant Izsó – Egy elkésett reneszánsz ember című kétkötetes kiadványt ismertették. A kötetek gondozójával, összeállítójával és egyik szerzőjével, Tibori Szabó Zoltánnal Fodor János történész – mindketten az MTA külső köztestületének tagjai – beszélgetett. [...] A felvidéki Vágújhelyről származó, magyar anyanyelvű zsidó családban nevelkedett Diamant 1920 körül érkezett Erdélybe. Fodor szerint életútja azért is figyelemre méltó, mert az impériumváltás után nem elhagyta Erdélyt, hanem éppen ekkor érkezett ide vállalkozást építeni... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Interjú: Szőke-Milinte Enikő, egyetemi tanár

Kézdivásárhelyről indult a tanítás iránti kíváncsisága, Kolozsvárra vitte a pedagógia melletti elszántsága, majd Budapestre a tudományos elhivatottsága. Ma az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem pedagógia tanszékét vezeti Egerben, emellett a Neveléstudományi Doktori Iskola programigazgatójaként tevékenykedik. [...] Mi az ma, ami kihívást jelent az Ön számára a tudományos pályán? Nagy dilemmát jelent például, hogy mennyire kövessem az aktuális, divatos tudományos irányokat, és mennyire maradjak meg azoknál a témáknál, amelyek valóban foglalkoztatnak. A kommunikáció és a pedagógia határterületén dolgozom, ezért nem tehetem meg, hogy ne foglalkozzam a mesterséges intelligenciával... Forrás: Noileg.ro: [teljes cikk >](#)

Szász Levente közgazdással az AI hatásairól

Jogos a félelem, elveszi a mesterséges intelligencia a munkánkat? Mennyire meghatározó ma a vállalati folyamatokban? Ilyen és ezekhez hasonló, sokunkat foglalkoztató kérdésre kerestük a választ Szász Levente közgazdással, a Babeş-Bolyai

Tudományegyetem (BBTE) rektorhelyettesével, az MTA külső köztestületének tagjával. [...] A hasonló munkakörökben dolgozók számára kétféle kiút lehet, amit angol kifejezéssel „upskilling” és „reskilling” szakszavakkal írunk le. Az „upskilling” azt jelenti, hogy a dolgozó a saját munkakörén belül „szintet lép” és az adott tevékenységet sokkal magasabb szinten végzi, nagyobb hozzáadott értéket teremtve, aminek része az is, hogy az AI megoldásokat segítségként tudja használni a munkavégzés során... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Fordulatokban gazdag életút dokumentuma a Jordáky Lajos naplója

A Kriterion Könyvkiadó szervezésében a Vallásszabadság Házában mutatták be az Antal Róbert István szerkesztésében közreadott Jordáky Lajos-naplót. A rendezvény bevezetőjében Szabó Gyula, a könyvkiadó vezetője a kiadvány jelentőségét emelte ki. A két éve megjelent Jordáky-monográfia szerzőjével, jelen naplókötet gondozójával, Antal Róbert István történésszel Bárdi Nándor történész beszélgetett. [...] Az eseményt követően kérte mikrofon elé a Kolozsvári Rádió riportere Antal Róbert Istvánt... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Cenzúráról az erdélyi magyar könyvkiadásban

A Kriterion Könyvkiadó Mesék a könyvről. Beszéljessünk a cenzúráról című rendezvényén konkrét példákon keresztül Dávid Gyula irodalomtörténész és H. Szabó Gyula közíró, szerkesztő idézte fel, hogyan működött az ellenőrzés, és miként próbálták átmenteni a kifogásolt tartalmak egy részét. [...] Kolozsvári Magyar Napokon megtartott esemény a komoly téma ellenére is helyenként humoros hangulatban zajlott, a személyes emlékek és anekdoták azonban rendre ugyanahhoz a kérdéshez vezettek vissza: hogyan lehetett úgy könyvet szerkeszteni és kiadni, hogy közben folyamatosan számolni kellett a kimondható és leírható dolgok határaival... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Kolozsváron nyílt meg a HHRF jubileumi kiállítása

Öt évtized jogvédelmi, diplomáciai és közösségépítő munkáját sűríti tizenkét panelbe a Magyar Emberi Jogok Alapítvány jubileumi tárlata, amelynek ünnepélyes kolozsvári megnyitóját a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Bocskai-házában, a Kolozsvári Magyar Napok keretében tartották. [...] A hetvenes évek Romániájában a Ceausescu-rendszer kisebbségpolitikájáról kevés hiteles információ jutott el Nyugatra. Az amerikai magyar diaszpóra fiatalabb nemzedékének tagjai ezért Erdélyből érkező beszámolókat gyűjtöttek, fordítottak, s juttattak el az amerikai nyilvánossághoz és döntéshozókhoz. [...] Szekeres Zsolt elnök és Latkóczy Emese ügyvezető igazgató jöttek el a kolozsvári Rádió stúdiójába... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

Publicisztika: A fekete mentőautó nem román találmány, a csehszlovák Černá sanitkától már 50 évvel ezelőtt is rettegetek

A Kolozs megyei mentőautó elleni támadás után minden szem a TikTokra szegeződött, pedig a gyerekeket elrabló fekete mentő réme jóval idősebb a közösségi médiánál. Megnéztük, honnan ered a történet, és hogyan változott együtt azzal, ahogyan a rémhíreket terjesztjük. [...] TikTokon terjedő, mesterséges intelligencia által generált hamis videók miatt támadtak fejszékkal egy mentőautóra Kolozs megyében. [...] A polgármester ugyanakkor a helyi roma közösség egy részének alacsony iskolázottságáról is beszélt... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

A vargyasi Daniel-kastély épületegyüttesének renoválási rétegei

Örvendetes hír: végéhez ért a vargyasi Daniel-kastély felújítása, ami nyilván sokakat a megelégedés és a büszkeség érzésével tölt el, hiszen mintegy két évtizede várta aggódva az érdeklődő közönség, hogy mi is lesz végül a székelyföldi nemesi építészet egyik ékkövének tartott kastély sorsa. [...] Az idén XI. alkalommal megtartott Műemlékvédelem Erdélyben című szovátai konferencián bemutatót tartottam a fenti címen az akkor még zajló felújítás kapcsán szerzett tapasztalataimról, szinte pontosan 20 évvel azután, hogy friss végzősként érkekeztem az épületről Adalékok a vargyasi Daniel-kastély építéstörténetéhez című előadásomban ugyanott. [...] A helyzet adott: a vargyasi Daniel-kastély mostani renoválása újabb emberöltőkre elodázta az épület és környezete szakszerű és alapos megismerésének lehetőségét, jókora pusztulást is okozva a történelmi struktúrákban és régészeti jelenségekben. [...] Fehér János művészettörténész írása... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Játékos applikációval fedezhetjük fel a Házsongárdi temetőt

A történet középpontjában az Actionbound nevű mobilos alkalmazás áll, amelynek a Házsongárdi temetőről szóló részét elsősorban diákoknak készítették, de bárki letöltheti és használhatja, aki megismerné a helyszínt. A tapasztalatokról szerdán, a Kolozsvári Magyar Napok keretében számolt be Móczár Gábor, a NÖRI főigazgatója és Zsigmond Ilka, a digitális felfedezőjáték összeállítója, valamint Sipos Dávid, a Házsongárd Alapítvány titkára. [...] Az Actionbound ingyenesen használható mobilalkalmazás, amellyel interaktív digitális kincskereső játékokat lehet játszani és oktatási célú túrákat létrehozni... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

A Batthyáneum ősnyomtatványaiból több mint 160 online elérhetővé vált

Az utóbbi hetekben több mint száz digitalizált ősnyomtatvány került fel az internetre a gyulafehérvári Batthyáneum gyűjteményéből, a könyvtár csütörtöki közleménye szerint már csak további mintegy száz kötet beszkenelése van hátra. [...] Eddig 162 ősnyomtatvány, 283 kézirat és a gyulafehérvári káptalan levéltárának 608 tétele kutatható digitális formátumban a honlapon...

Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Gondolatok a XXXIV. Incitato Művésztábor Tűzló kiállításáról

Az Incitato-táborban huszonhárom művésznak kellett megküzdenie a sajátjával [tűzlovával]. Nem tudom, melyikük próbálta meg befogni. Melyikük hagyta futni. És melyikük döntött úgy, hogy bölcsőbb tisztes távolságból figyelni. Nem irigylem őket. Mert az idei hívószó nem könnyű. [...] A tűz csak addig a miénk, amíg tiszteletben tartjuk a törvényeit. A lóval valami hasonló történt. Évezredekken keresztül társunk volt a munkában, a háborúban, az utazásban, a menekülésben... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Vélemény: Az algoritmus lett a főszerkesztő

Történelmi fordulóponthoz érkezett a hírfogyasztás. A kérdés már nem csak az, hogy hol olvassuk a híreket, hanem akarunk-e még egyáltalán szembenézni velük. [...] Először fordul elő ugyanis a kutatás történetében, hogy világszerte többen jutnak hírekhez közösségimédia- és videós platformokon (54 százalék), mint közvetlenül a hírportálokon és hírkalkalmazásokban (51 százalék). [...] A médiatudomány ezt információs túlterhelésnek nevezi. A pszichológia pedig régóta ismeri azt a jelenséget, amikor az ember egyszerűen lezárja a csatornákat, mert a túl sok negatív inger már nem cselekvésre ösztönöz, hanem bénultságot okoz. [...] A szerkesztő közérdeket mérlegel. Az algoritmus figyelmet maximalizál... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Több történelemóra lesz az ukrain iskolákban

Növelik a történelem és az állampolgári ismeretek oktatására fordítható időt az ukrain iskolák 7–9. osztályaiban. A kormány módosította az alapfokú középiskolák oktatási állami szabványát, amelynek értelmében a két tantárgyi terület összesített óraszámát két órával emelik. Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Videó: 25. Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémia

Ismét benépesültek a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem termei: augusztus 10–13. között rendezte meg a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség a Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémiát. A 30 órás továbbképzés idén is olyan kérdéseket állított középpontba, amelyek közvetlenül érintik a kárpátaljai magyar pedagógusokat és az oktatás jövőjét. [...] A megnyitót szakmai előadások követték. Elsőként Csernicskó István, a Rákóczi Egyetem rektora tekintette át a kisebbségi anyanyelvű oktatás jogi szabályozásának kárpátaljai fejlődését az 1868-as népiskolai törvénytől a 2026-os magyar–ukrán megállapodásig. [...] A folytatásban ugyancsak sokrétű szakmai program várja a pedagógusokat. Szó volt többek között a digitális világnak a gyermekek pszichés fejlődésére gyakorolt hatásáról, a tanári mesterség IKT-alapjairól, a krónikus betegségek iskolai kezeléséről, valamint a 2024-es és 2025-ös kompetenciamérések eredményeiről és társadalmi összefüggéseiről... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)
[teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#) [teljes cikk 4 >](#)

Szülői összefogással nyílnak 10. osztály a Csapi Széchenyi István Líceumban

Az ügy kapcsán a szülők néhányszor már tartottak értekezletet, de mivel nem kaptak megnyugtató írásbeli választ, jogással konzultálva kollektív beadványokat fogalmaztak meg, amelyeket eljuttattak a városi, illetve a megyei illetékesekhez, így álltak ki a középiskolai magyar oktatás mellett. [...] Valerij Szamardak polgármester elmondta: A líceum folytatja a működését. Július 30-án a 8. összehívású Csapi Városi Tanács 67. ülésén módosították a Csapi Városi Területi Község 2023–2027. évekre szóló általános középiskolai oktatási intézményhálózatának optimalizálására vonatkozó távlati tervet. A találkozó után Béres Attila, a szülői tanács elnöke elmondta: Ezt az 1 évet megnyertük a szülők és a tanárok összefogásával... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Interjú: Pösze Andrea, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem Filológia Tanszékének docense

Oktatóként és kutatóként főként az ukrán nyelv magyar anyanyelvűek számára történő oktatásával, a kétnyelvűséggel és az ukrán–magyar fordítás sajátosságaival foglalkozom. Fontos számomra, hogy munkámmal a hatékonyabb nyelvtanítást és a két kultúra közötti párbeszédet is erősítsem. [...] Pösze Andrea, az MTA külső köztestületének tagja szerint a mai fiatalok mások, mint húsz évvel ezelőtt, de semmiképpen sem rosszabbak. Sok mindent megélt generáció: gyorsan dolgozzák fel az információkat, erősen vizuális világban élnek, ugyanakkor több motivációt és személyes odafigyelést igényelnek. A tanár feladata ezért ma már inkább az iránymutatás és az inspirálás... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Lizanec Péter nyelvészprofesszor

Életének 97. évében, 2026. augusztus 8-án hajnalban elhunyt Lizanec Péter nyelvészprofesszor, az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Filológiai Tanszékének meghatározó oktatója, a Hungarológiai Központ volt igazgatója, a filológiai tudományok doktora, Ukrajna Érdemes Tudósa, Az MTA külső köztestületének tagja valamint a Kárpátaljai Magyar Tudományos Társaság elnöke. [...] Nevéhez fűződik az 1988-ban létrehozott Hungarológiai Központ megszervezése és több mint három évtizedes vezetése. Tudományos munkásságának egyik kiemelkedő eredménye a Kárpátaljai magyar nyelvjárások atlasza, amely 1992 és 2003 között három kötetben jelent meg... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Tanösvény mutathatja be a Perényi-kúria természeti értékeit

Napjaink oktatásában egyre nagyobb hangsúlyt kapnak azok a tanulási formák, amelyek a tantermi kereteken kívül, közvetlen természeti környezetben biztosítanak ismeretszerzési lehetőséget. A nem formális oktatás módszerei elősegítik a tanulók aktív részvételét, fejlesztik megfigyelőképességüket, valamint hozzájárulnak a környezettudatos szemlélet és a fenntarthatóság iránti elkötelezettség kialakulásához. [...] A Beregárdói Perényi-kastély parkjának dendrológiai felmérése során összesen 32 fás szárú növényt regisztráltunk, amelyek közül 15 fajtát választottunk ki a tanösvény bemutató anyagába. A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a Perényi-kastély parkjában kialakítandó tanösvény mintaként szolgálhat más történeti parkok és városi zöldterületek hasonló célú hasznosításához is. [...] Jakab Eleonóra, Illár Lénárd, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem Biológia és Kémia Tanszékének adjunktusai... Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Kisfilm készült a kárpátaljai könyvtárosokról

A kárpátaljai magyar könyvtárosok mindennapjait, elhivatottságát és közösségépítő munkáját mutatja be az Országos Széchényi Könyvtár legújabb kisfilmje. Az alkotás a Széchényi Ferenc Könyvprogram keretében tett kárpátaljai látogatások tapasztalataiból született. [...] A kisfilm háttéréről, céljairól és a forgatás tapasztalatairól az Országos Széchényi Könyvtár Főigazgatói Kabinetének Kommunikációs Osztályát kérdeztük. [...] Kistégláson, Ungváron és Beregszászon találkoztunk a helyi magyar közösségeket szolgáló könyvtárosokkal... Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)